

e-mail: v.demianyshyn@tneu.edu.ua

**Дем'янишин В.Г., д.е.н., професор кафедри фінансів
ім. С.І. Юрія ТНЕУ**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В
СТРАТЕГІЇ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ**

**Demianyshyn V.H., D.Sc., Professor of Department of Finance
named after S.I. Yuriy, TNEU**

**MODERNIZATION OF STRATEGIC PLANNING IN THE
STRATEGY OF REFORMING THE SYSTEM OF PUBLIC
FINANCIAL MANAGEMENT**

Важливим недоліком системи управління державними фінансами в Україні є відсутність стратегічного планування. Хоча на законодавчому рівні держава передбачила обов'язкову розробку окремих стратегічних документів на середньостроковий період, законодавче забезпечення стратегічного планування не відповідає вимогам реформування бюджетних відносин. У Бюджетному кодексі України виділено окрему статтю, присвячену складанню прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди. Цей прогноз включає такі основні показники, як: макропоказники економічного і соціального розвитку; зведеного бюджету України у розрізі основних видів доходів, фінансування, видатків і кредитування; Державного бюджету України у розрізі основних видів доходів; бюджетні програми на виконання стратегічних інвестиційних проектів; взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами України [1]. Однак положення Бюджетного кодексу України не узгоджені з іншими законодавчими та нормативними актами держави і не орієнтовані на досягнення визначених суспільством довгострокових цілей.

Відсутність системи державного стратегічного планування в Україні спричинилася до того, що державна політика і реформи є неузгодженими, часті політичні зміни негативно впливають на зміну пріоритетів державної внутрішньої та зовнішньої політики. Це негативно відображається на ефективності витрачання бюджетних коштів та якості державного управління. Керівники міністерств і відомств, інші головні розпорядники бюджетних коштів не мають дієвих важелів впливу на формування економічної полі-

тики, їхні плани не є інструментом стратегічного планування і реалізації стратегічної політики. Високий рівень централізації державного управління є причиною неможливості оперативного управління бюджетними коштами більшості галузей.

З метою розбудови системи державного стратегічного планування Кабінет Міністрів України розпорядженням від 8.02.2017 р. №142-р схвалив «Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр.», у якій уряд ключовими елементами цієї системи вважає Стратегію розвитку України, Програму діяльності Кабінету Міністрів України, Стратегічні плани та прогнози міністерств та інших органів центральної виконавчої влади [2]. У перерахованих документах передбачено встановлювати цілі, завдання і показники результатів за напрямками державної політики у кожній галузі одночасно із впровадженням середньострокового бюджетного планування.

Показники результату у перспективі мають характеризувати зміцнення позицій України у Глобальному індексі конкурентоспроможності за всіма даними світового співтовариства.

Відповідно до поставленої мети сформульовані конкретні завдання. Першим завданням передбачено законодавче визначення нової сучасної чіткої системи документів державного стратегічного планування, у результаті виконання якого має бути прийняття Закону України «Про державне стратегічне планування». У цьому документі будуть визначені повноваження та відповідальність учасників бюджетного процесу, залучених до стратегічного планування, а також порядок формування і повноваження стратегічної ради.

Другим завданням є запровадження розробки середньострокових стратегічних планів міністерств як основного інструменту для узгодження стратегічного та бюджетного планування. У результаті виконання цього завдання будуть встановлені чіткі вимоги до розроблення стратегічних планів, визначені повноваження, відповідальність та процедурні питання щодо формування, узгодження, затвердження, проведення моніторингу та оцінки якості виконання стратегічних планів і звітування за результати.

Третє завдання передбачає запровадження обов'язкової оцінки вартості реалізації нових стратегічних документів. Перед урядом поставлено завдання розробити і впровадити на практиці загальні підходи до оцінки вартості реалізації стратегічних документів. Для виконання цього завдан-

ня доцільно посилити інституційну і кадрову спроможність в усіх органах державної виконавчої влади.

Четверте завдання полягає у посиленні інституційної спроможності для здійснення стратегічного планування. Відповідно до поставленої мети уряд визначив такі інституційні ланки нової системи стратегічного планування: стратегічна рада, яка координуватиме дотримання балансу інтересів, погодження політичних документів, надаватиме рекомендації уряду, готуватиме висновки за стратегічними документами; ефективна вертикаль конкретних структурних підрозділів із стратегічного планування Секретаріату Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади.

Очікуваними результатами реалізації завдань стратегічного планування будуть: схвалений Закон України «Про державне стратегічне планування»; сформована стратегічна рада; розроблені і затвердженні відповідно до нових вимог середньострокові стратегічні плани міністерств та інших органів державної виконавчої влади; визначені вертикалі структурних підрозділів із стратегічного планування зі спеціальним статусом в уряді, міністерствах та інших органах державної виконавчої влади.

Перешкодити виконанню стратегії реформування системи управління державними фінансами у сфері стратегічного планування можуть окремі ризики, зокрема: часті зміни пріоритетів і програмних засад діяльності уряду; відсутність реалізації стратегії в частині визначення сфери відповідальності кожного суб'єкта планування; відсутність консенсусу щодо повноважень суб'єктів стратегічного планування на політичному рівні; неможливість провести всі реформи синхронно; відсутність політичної волі щодо формування стратегічної ради.

У цілому модернізація стратегічного планування, на нашу думку, сприятиме підвищенню ефективності розподілу ресурсів на рівні формування державної політики, забезпеченню безперервності планування, єдності довгострокового, середньострокового і поточного планування, забезпеченню дієвого контролю за виконанням стратегічних і поточних планів, успішній реалізації стратегії соціально-економічного розвитку України.

Література:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8.02.2017 №142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249797370>.
3. Правила складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та звітів про їх виконання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1104-14>.

e-mail: v.v.demianyshyn@tneu.edu.ua

Дем'янишин В.В., аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

НАПРЯМИ ПЕРЕТВОРЕННЯ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ НА ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ БЮ-ДЖЕТНИХ УСТАНОВ

*Demianyshyn V.V., Postgraduate Student of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU*

DIRECTIONS OF TRANSFORMING THE PROGRAM-TARGET METHOD INTO A TOOL FOR THE EFFECTIVE USE OF BUDGETARY INSTITUTIONS

Бюджетним кодексом України передбачено застосування на рівні державного та місцевих бюджетів програмно-цільового методу, особливими складовими якого є бюджетні програми, відповідальні виконавці цих програм, їхні паспорти та результативні показники. Кожен виконавець бюджетної програми повинен забезпечувати ефективне використання бюджетних коштів протягом дії відповідних програм у межах бюджетних призначень. Для оцінки ефективності бюджетних програм можуть використовуватися кількісні та якісні показники, які характеризуватимуть ступінь досягнення поставленої мети та якість виконання завдань кожної програми. Такі показники повинні підтверджуватися даними бухгалтерського обліку, а також фінансовою та іншими видами звітності [1].